ДАНИЛЬЧУК Д. В.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

НАЗВИ ВУЛИЦЬ КИЄВА, ВМОТИВОВАНІ ЛЕКСИКОЮ ВИРОБНИЧО-ТЕХНІЧНОЇ СФЕРИ, В ТОПОНІМІЧНІЙ СИСТЕМІ МІСТА

У статті йдеться про особливості функціонування в топонімічній системі сучасного українського міста годонімів, похідних від лексичних одиниць – назв професій, назв родів виробничої діяльності, назв технічних виробів і суміжних з ними лексико-семантичних груп.

Запропоновано класифікацію топонімів цього типу за такими ознаками, як особливості зовнішньої та внутрішньої форми, семантика назв (на прикладі урбонімії Києва). Подаються рекомендації щодо впливу засобами топонімічної політики на творення й функціонування годонімів аналізованого типу.

Ключові слова: топоніми, назви вулиць, лексика виробничо-технічної сфери, топонімічна політика.

В статье идет речь об особенностях функционирования в топонимической системе современного украинского города годонимов, производных от лексических единиц – названий профессий, названий родов производственной деятельности, названий технических изделий и смежных с ними лексико-семантических групп.

Предложена классификация топонимов этого типа по таким признакам, как особенности внешней и внутренней формы, семантика названий (на примере урбонимии Киева). Даны рекомендации относительно влияния средствами топонимической политики на образование и функционирование годонимов анализируемого типа.

Ключевые слова: топонимы, названия улиц, лексика производственно-технической сферы, топонимическая политика.

The article deals the peculiarities of street names in the place-name system of a modern Ukrainian city. The special attention is paid on the street names, which are derivated from the names of professions, the names of kinds of the productive activity, the names of the technical products etc.

The classification of place names of this type by factors such as the external and internal form, the semantics of names (for example urbonimy of Kyiv). The recommendations concerning the impact on the creation and functioning hodonima analyzed by means of place-type policy.

Keywords: place-names, street names, vocabulary of the production and technical area, toponymic policy.

Актуальність обраної *теми дослідження зумовлена* потребою опису в лінгвістичних, зокрема соціолінгвістичних, категоріях особливостей функціонування в топонімічній системі сучасного українського міста групи годонімів, умотивованих лексикою виробничо-технічної сфери. На сьогодні до цієї групи годонімів застосовувались переважно естетичні та етичні критерії, значною мірою – суб'єктивні, що характерно для публіцистичного дискурсу в топоніміці.

© Данильчук Д. В.

В Україні дотепер бракує спеціальних топонімічних досліджень, присвячених годонімам із промисловою, виробничою семантикою. **Предмет** вивчення – особливості та закономірності творення, структури і функціонування годонімів, похідних від лексем згаданої лексико-семантичної сфери, на прикладі сучасної топонімії Києва. Аналіз їх за допомогою описового, лінгвостатистичних методів становить **мету** цієї розвідки. **Об'єктом** дослідження в цій статті обрано годоніми міста Києва, **матеріалом** для аналізу є перелік назв вулиць та інших лінійних об'єктів топографії Києва, поданий у топонімічних і довідкових джерелах станом на березень 2011 року.

У системі топонімії сучасного великого українського міста співіснують кілька груп урбонімів (урбанонімів) – власних імен внутрішньоміських топографічних об'єктів – за типами міських об'єктів, що їх вони позначають – годоніми (назви міських шляхів – вулиць, провулків, проспектів і т. ін.), агароніми (назви площ), ергоніми (назви установ, підприємств, закладів інфраструктури) тощо [1:139].

Найчисленнішими серед урбонімів адресного функціонування є годоніми, які охоплюють назви міських лінійних об'єктів – вулиць, провулків, проспектів, бульварів, проїздів, узвозів (спусків), набережних, доріг у місті, завулків (тупиків) тощо – тобто всіх видів проїзних шляхів міста, нерозривно пов'язаних із розташованими на них житловими, промисловими та іншими об'єктами.

З**а походженням і лексико-семантичними ознаками** <u>стихійно виниклі</u> назви вулиць можна поділити на такі основні типи:

1) від зовнішніх характерних ознак вулиці чи місцевості, в якій вона пролягає (ширина, довжина вулиці, кривизна, особливості рельєфу, характер дорожнього покриття, зелених насаджень тощо): *Широка, Вузька, Довга, Коротка, Крива, Зиґзаґ, Серпова, Крута, Нагірна, Під'ярна, Мостова, Чорна Грязь, Зелена, Яблунева* і т. ін.;

2) від географічного розташування вулиці в населеному пункті (зокрема – стосовно сусідніх вулиць), від її значення як магістралі: *Головна, Центральна, Бічна, Крайня, Поперечна, Кутова*;

3) від назв важливих та відмітних об'єктів, що розташовані на даній вулиці або до яких вона прямує: *Ринкова, Базарна, Цвинтарна, Ратушна, Вокзальна, Церковна, Палацова, Паркова, Портова, Університетська, Заводська, Фабрична*; окремо тут виділимо назви, утворені від назв храмів і монастирів, зважаючи і на величезне духовне

значення цих сакральних об'єктів, і на їхню роль як відмінних просторових орієнтирів (у більшості випадків найменування цього типу відображують назви релігійних свят та імена святих, на честь яких було освячено храми: *Вознесенський* узвіз, вулиці *Маріїнсько-Благовіщенська, Микільська, Борисоглібська, Кирилівська, Мироносицька*);

4) від назв місцевостей, в яких розташовані об'єкти, від місцевих мікротопонімів, гідронімів та ін., від назв населених пунктів та місцевостей, у напрямку яких пролягає магістраль: *Березняківська, Васильківська, Ріп'яхів Яр, Сирецька, Сумська* вулиці, *Мінське* шосе, *Фонтанська* дорога;

5) від власних імен (прізвищ, прізвиськ) першопоселенців чи інших жителів вулиці: *Баґговутівська, Бєгичевська, Фрометівська*;

6) **від назви професії чи роду занять, етнічної, релігійної приналежності першопоселенців або більшості жителів вулиці**: *Бондарська, Вірменська, Гончарна, Кожум'яцька, Староєврейська, Ткацька*.

Велику частину назв, які надано вольовим (адміністративним) шляхом, складають ті самі стихійні назви народного походження, що їх на певному етапі історії було легітимізовано як офіційні. Проте більша частина назв, наданих адміністрацією, походить від:

1) прізвищ діячів і назв історичних подій, що їх прагнули вшанувати;

2) географічних назв;

3) **абстрактних і збірних понять, ідеологічно цінних для даного політичного режиму**.

При цьому найменування, вмотивовані лексикою виробничо-технічної сфери (цю категорію годонімів також визначають як "назви промислового (індустріального) походження"), можуть належати і до розряду назв, похідних від особливостей даної вулиці, до назв народного, стихійного походження, до найменувань, наданих в адміністративно-вольовий спосіб, – у другому випадку зв'язок змісту топоніма із специфікою позначуваного ним об'єкта простежується далеко не завжди.

У процесі обговорення топонімічних проблем сучасної України під кутом зору суспільно-політичних і культурних цінностей зазвичай порушується й тема топонімів, умотивованих лексикою

виробничо-технічної сфери, причому до цих топонімічних одиниць застосовують переважно естетичні критерії. Щоб подати уявлення про суспільну рецепцію розглядуваної групи годонімів, наведемо декілька оцінок їх форми та змісту, що пролунали останнім часом з вуст науковців і журналістів: "Є у Києві така собі вулиця Панельна. Невідомий автор цієї вікопомної назви, вочевидь, щиросердно хотів увічнити епоху хрущовського малометражного будівельного буму. Важко сказати, які почуття викликала ця вулиця у киян років 30–40 тому. Але уявіть собі зараз: "дівчина з Панельної". Звучить?.. Вулиці Механізаторів, Металістів, Енергетиків, Електриків – чи потрібні вони Києву? Це, вочевидь, не естетичні шедеври, проте, вважаю, вони мають право на існування. Хоча б тому, що серед нас (зрідка ще) зустрічаються механізатори, металісти, енергетики та електрики. Але Екскаваторна, Електротехнічна, Газопровідна, Регенераторна – ці техновитребеньки радянської доби можна сміливо виносити на звалище. Колекторна, Канальна ... Добре, що хоч Каналізаційної немає!" (журналіст Тарас Стрільчик) [2]; "вулиці Абхазька, Авіаційна, Камчатська, Карельська, Індустріальна, Інструментальна, тобто вулиці, назви яких не несуть жодного культурного навантаження, нікого не зворушують, і нікому, мабуть, не було великої приємності жити на вулиці з подібною назвою" (доцент Ярослава Прихода) [3:254].

А ось як ставлення респондентів до вулиць із "промислово-виробничими" назвами відобразилось у результатах соціологічного опитування: "… більшість [опитаних] не вважала за доцільне перейменовувати їх, бо "таких вулиць небагато" і "ніякого негативного навантаження ці назви не мають", "певною мірою це є історією вулиці"; "якщо на тій вулиці є відповідне підприємство, то назва виправдана". Прихильники перейменування вказали, що подібні назви викликають песимістичний настрій [4:259].

Як бачимо, до топонімів, умотивованих лексикою виробничо-технічної сфери, домінує підхід як до неестетичних або малоестетичних, таких, що негативно впливають на психоемоційний настрій мешканців. У ролі аргументу проти існування таких топонімів нерідко наводяться асоціації, що їх у масовій свідомості сучасного українського городянина можуть викликати ці назви (або, точніше кажучи, мотивуючі основи цих топонімів). Так, під час згаданого вище опитування було проведено асоціативний експеримент. Опитуваним було надано список вулиць

(*Автозаводська, Цегельна, Комбінатна, Семафорна, Фанерна* і под.) і запропоновано вказати свої асоціації. Більшість респондентів зазначали таке: "промзона, цехи, робітники, будівельні матеріали" [4:260].

Не маємо наміру докладно розглядати асоціативний фон функціонування тих чи тих топонімів (це, очевидною, завдання більшою мірою для психологів і є апріорі доволі неоднозначним), проте зауважимо, що рецепція лексичних одиниць лексико-семантичної групи виробничо-технічної сфери навряд чи мала такий само характер, як нині, і в період масового творення (надання) їх – тобто в радянський час, головним чином у 1950-ті – 1970-ті роки. І причини негативізації характеру сприймання похідних від одиниць цієї ЛСГ топонімів варто шукати у сфері деструктивних економічних та суспільно-політичних процесів, які призвели до переоцінки цінностей, зокрема і в цій частині ціннісного спектру суспільства (бачення робітника, трудівника, промисловості, виробництва: від ідеалізації, героїзації, надання романтичного ореолу – до часткового або повного упослідження, дискредитації, витіснення на маргінес, надання депресивного забарвлення).

Розглянемо особливості творення, структури і функціонування годонімів, мотивованих лексикою виробничо-технічної сфери, на прикладі топонімії Києва. В переліку назв вулиць та інших лінійних об'єктів міста Києва (за реєстром довідника "Вулиці Києва" [5]) з урахуванням найменувань і перейменувань, здійснених після виходу в світ цього видання (після 1995 року) було виділено групу годонімів, які можна віднести до назв промислового походження. Всього таких онімів виявлено 122 (крім того, принаймні 17 годонімів можна вважати тематично близькими до назв промислового походження). Всередині цієї групи, у свою чергу, можна виділити кілька підгруп, зокрема:

<u>І. За лексико-семантичними розрядами мотивуючих лексем:</u>

1) від назв осіб за ремеслами, професіями, родами діяльності:

найдавніші (часів Київської русі) – *Гончарна, Дігтярна, Кожум'яцька*;

з XIX ст. – *Бондарські* вул. і пров., *Різницька*, *Рибальська*; радянського часу – *Ковальський* пров., *Кондукторська*, *Лісорубна*, *Слюсарний* пров., *Ремісничий* пров., *Шахтарська*, *Теслярська*, *Ливарська* (переважають назви типу "вулиця + іменник у родовому відмінку множини": *Електриків*, *Енергетиків*, *Будівельників*, *Комбайнерів*, *Монтажників* і под.);

2) від назв підприємств:

Автозаводські вул. і пров., *Аеродромна* вул., *Автопаркова*, *Кар'єрна*, *Комбінатна*, *Теплична*; дореволюційні – *Арсенальна*, *Лабораторні* вул.. і пров., *Заводська*;

3) від назв виробів, продукції тощо, які ідентифікують окремі галузі виробництва та їхніх працівників:

Віскозна, *Газова*, *Гарматна* (дореволюційна), *Екскаваторні* вул. і пров., *Мильний*, *Цукровий* пров. (обидва – дорев.), *Приладний* пров., *Силікатна* вул., *Фанерні* вул. і пров., *Фруктова*, *Цегельні* вул. і пров., *Панельна*;

4) від назв виробничо-технічних процесів, які ідентифікують окремі галузі виробництва та їхніх працівників:

Авторемонтна, *Деревообробна* вул. і пров., *Зрошувальна*, *Лісозахисна*, *Регенераторна*, *Сортувальна*;

5) від назв технічних деталей, механізмів, об'єктів інфраструктури виробництва тощо:

Артезіанський пров., *Сеноманські* вул. і пров., *Водогінна*, *Газопровідна*, *Колекторні* вул. і пров., *Канальна*, *Локомотивна*, *Семафорна*, *Моторні* вул. і пров., *Паровозні* вул. і пров., *Тепловозна*, *Траншейна*;

6) від назв галузей промисловості і народного господарства в цілому:

Будіндустрії, *Електротехнічна*, *Індустріальний* пров., *Машинобудівні* вул. і пров., *Промислова*.

<u>ІІ. За морфологічними ознаками зовнішньої форми топоніма:</u>

1) прикметникові (переважна більшість);

2) іменникові ("вулиця (імені) кого") **з іменником – назвою особи у формі родового відмінка множини** (здебільшого – назв професій): *Будівельників* вул. і пров., *Водників*, *Електриків* вул. і пров., *Енергетиків* вул. і пров., *Зоотехніків* вул., *Каменярів* вул. і пров., *Комбайнерів* вул., *Металістів*, *Механізаторів*, *Монтажників*, *Радистів*, *Селекціонерів*, *Трактористів*, *Шляховиків* (усього 18) – за аналогією: похідні від назв невиробничих професій, творчих тощо, а також родів занять, особистісних характеристик (*Винахідників* вул. і пров., *Ентузіастів* вул., *Зодчих* вул., *Новаторів* вул. і пров., *Патріотів* вул., *Стратонавтів*);

3) іменникові з іменником у формі родового відмінка однини (назви неістот): *Будіндустрії* вул., *Праці* бульвар (2).

<u>ІІІ. За позамовними чинниками мотивування номінації об'єктів:</u>

1) від розташованих на даній вулиці або поблизу неї відповідних (пов'язаних зі змістом назви) об'єктів (за родовою чи видовою їх назвою);

2) за тематично-поняттєвою групою, пов'язаною з характерною (типовою) для даної вулиці промисловістю або родом занять більшості її мешканців;

3) без виявленого мотиву надання назви (мотиви невстановлені).

Із погляду <u>лексико-семантичних розрядів мотивуючих лексем</u> серед аналізованих топонімів кількісно переважають (33 %) годоніми, утворені від назв осіб за ремеслами, професіями, родами діяльності. О. Галай відносить "професійну орієнтацію мешканців" до групи характеристичних чинників усередині універсальних екстралінгвальних чинників еволюції урбонімікону [6]. Однак ця ж дослідниця слушно зауважує, що відбиття у назвах вулиць занять і професій населення зазнало певної трансформації в процесі суспільного розвитку: "Якщо у 30-х–40-х р. р. XX ст. пров. *Чоботарський* (Ужгород) дійсно міг означати, що у ньому проживають чоботарі, то 50-і–80-і р. р. характеризуються наявністю великої кількості назв, які відображають найпопулярніші професії того часу з метою їх пропаганди. Саме тому, у згаданий період в урбанонімах знаходять своє відображення назви професій шахтарів, деревообробників, слюсарів, електриків" [6]. Загалом же розподіл київських годонімів промислового походження (за цією ознакою) має такий вигляд (Табл. 1).

Табл. 1

№	Лексико-семантичний розряд мотивуючої лексеми	Кількість похідних топонімів	% % від загальної кількості
	Назви осіб за ремеслами, професіями, родами діяльності (1)	40	33
	Назви підприємств (2)	18	15
	Назви виробів, продукції тощо, які ідентифікують окремі галузі виробництва та їхніх працівників (3)	21	17
	Назви виробничо-технічних процесів, які ідентифікують окремі галузі виробництва та їхніх працівників (4)	10	8

№	Лексико-семантичний розряд мотивуючої лексеми	Кількість похідних топонімів	% % від загальної кількості
	Назви технічних деталей, механізмів, об'єктів інфраструктури виробництва тощо	17	14
	Назви галузей промисловості і народного господарства в цілому	16	13
	Усього	122	100

В аспекті зовнішньої форми (структури) власної назви переконливо переважають за кількістю прикметникові годоніми (84 %), що є підтвердженням стійкості й неперервності традиції надавати вулицям та іншим лінійним об'єктам у Києві (як, до речі, і в більшості слов'янських міст) прикметникові найменування. Попри те, що абсолютну більшість серед аналізованих топонімів Києва становлять продукти XX ст., а саме – радянського періоду, їхня зовнішня форма цілком вкладається у традиційну модель номінації міських проїзних шляхів (див. Табл. 2).

Табл. 2

№	Морфологічні ознаки зовнішньої форми топоніма	Кількість топонімів	% % від загальної кількості
	Прикметникові (1)	103	84
	Іменникові ("вулиця (імені) кого") з іменником – назвою особи у формі родового відмінка множини (2)	17	14
	Іменникові з іменником у формі родового відмінка однини (назви неістот) (3)	2	~2
	Усього	122	100

Ще один критерій розгляду годонімів, умотивованих лексикою виробничо-технічної сфери, – відношення їх до реальних виробничих, промислових об'єктів (або пов'язаних із ними реалій), виявлених на місцевості, де розташована вулиця. В ширшому розумінні йдеться про позамовні (екстралінгвальні) чинники мотивування номінації даного лінійного об'єкта. Цей аспект більшою мірою стосується історико-географічного, "загальнокраєзнавчого", ніж історико-топонімічного або, тим більше, власне лінгвістичного виміру топонімії, вимагаючи занурення в історію кожної конкретної вулиці та прилеглої місцевості,

вивчення топографічних реалій тощо. Результати, викладені в Табл. 3, в жодному разі не претендують на вичерпність та остаточність, і автор цілковито припускає, що "невстановлені" позамовні фактори насправді можуть бути встановлені в процесі глибшого комплексного пошуку.

Табл. 3

№	Позамовний чинник мотивування номінації об'єкта	Кількість топонімів	% % від загальної кількості
	Розташовані на цій вулиці або поблизу неї відповідні об'єкти (за родовою чи видовою їх назвою) (1)	58	~48
	Тематично-поняттєва група, пов'язана з характерною (типовою) для цієї вулиці промисловістю або родом занять більшості її мешканців (2)	42	~34
	Не встановлений (3)	22	~18
	Усього	122	100

Підсумовуючи викладене, можна зробити такі висновки. Годоніми, вмотивовані лексикою виробничо-технічної сфери, у місті Києві посідають близько 9 % від загальної кількості урбонімів адресного функціонування (годонімів та агоронімів). При цьому понад третину від усієї сукупності київських годонімів промислового походження становлять ті, що є похідними від назв ремесел, професій, родів діяльності. Оскільки творення урбонімів від одиниць лексико-семантичної групи "назви професій та родів діяльності" належить до найдавніших шляхів урбонімічної номінації, то з цього погляду виразно простежується тяглість історичної традиції. (Зауважимо, що більшість урбонімів промислового походження в Києві є продуктами радянського періоду назвонадання.)

Так само відповідає київській урбонімічній традиції і структура назв досліджуваної сукупності, близько 84 % яких оформлені у вигляді прикметників. Ті годоніми, зовнішня форма яких зазвичай трактується як "радянська" (типу "вулиця Будівельників, Електриків, Монтажників" і под.), становлять лише 14 % від загальної кількості аналізованих назв.

Соціолог Л. Малес наголошує, що "зменшення прив'язаності назв до місцевості, яку вони означають, … не тільки послаблює закріплення вербалізованого образу території у свідомості, але й ще більше підкреслює штучність, привнесеність нової урбанімічної системи"

[7:22]. Якщо виходити з цього положення, аналіз фактичного матеріалу не підтверджує доволі поширеної думки про нібито надуманість, невмотивованість, "штучність" більшості годонімів промислового походження, наданих у роки радянської влади. Як показують результати опрацювання масиву київських годонімів цього типу, принаймні 82 % із них мають чітко встановлювані генетичні зв'язки з відповідними реаліями конкретної місцевостями. Отже, ці назви здатні виконувати функції просторових орієнтирів, успішно асоціюючись у свідомості користувачів із певними реаліями місцевої топографії (промислові об'єкти, об'єкти інфраструктури, місця компактного проживання за спільною професійною ознакою і т. ін.), що повністю вкладається в утилітарне розуміння функцій урбоніма (інструментальна функція). До того ж, "назви вулиць, площ, будинків та інших внутрішньоміських об'єктів утворюють своєрідну і дуже складну систему. У містах (і міських районах! – Д. Д.) з однотипною спеціалізацією (промисловою, університетською, санаторно-курортною) однотипною зазвичай є і топонімічна система" [8:119].

Безперечно, не можна відкидати того факту, що в радянський період творення урбонімів, умотивованих лексикою виробничо-технічної сфери, набуло дуже значних, порівняно з попередніми історичними періодами, темпів та обсягів. Це пояснюється насамперед домінантним у ті часи ідеологічно-пропагандистським чинником у виборі назви, але так само і об'єктивним чинником урахування особливостей місцевості, де панує промислова забудова (результат політики індустріалізації). Щоправда, як зазначав, "вся суть не в наявності ознаки, а в оцінці її. Вибір ознаки залежить не від властивостей об'єкта, а завжди тільки від історичних причин" [9:67]. Проте не варто перебільшувати роль "індустріальних" назв у топонімічному ландшафт українського радянського (і пострадянського – зважаючи на інертності влади на місцях стосовно топонімічних змін) мегаполіса. Група урбонімів Києва, умотивованих лексикою виробничо-технічної сфери, не лише кількісно не є переважною в загальній масі одиниць столичного урбонімікону, але й територіально охоплює головним чином "промислову зону" (це випливає і з даних Табл. 3). Тож навряд чи вплив "неестетичних" (на думку багатьох публіцистів) годонімів промислового походження на свідомість пересічних мешканців можна порівнювати з упливом адресних

урбонімів житлового сектору – тих районів, де, власне, й протікає повсякденне життя киян, – і особливо урбонімів центру міста.

З огляду на дальшу "деіндустріалізацію" столиці України, скорочення обсягів виробництва, винесення за межі міста й навіть закриття багатьох містотвірних промислових підприємств, можна прогнозувати подальше зменшення і числа годонімів, умотивованих лексикою виробничо-технічної сфери, серед нових урбонімів Києва. "Після 90-х р. р. назви вулиць за професійними вподобаннями мешканців міста стають майже анахронізмом і наявність їх у сучасному … урбаноніміконі пояснюється силою традиції і живучістю деяких розрядів урбанонімів" [10]. Підтвердженням цього є те, що серед урбонімів, наданих Київською міською радою в період із серпня 1991 по січень 2011 року, є лише дві назви цього типу (*Арсенальна* площа і *Лабораторна* вулиця), та й ті відновлено як історичні найменування дорадянського часу. Водночас намічається тенденція до заміни принаймні частини урбонімів промислового походження на меморіальні назви, як це сталося з *Індустріальною* і *Машинобудівною* вулицями, що їх 2005 року названо, відповідно, іменами В. Гетьмана і Г. Ґонґадзе.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Подольская Н. В.* Словарь ономастической терминологии : [2-е изд., перераб.] / Н. В. Подольская. – М. : Наука, 1988. – 198 с. 2. *Стрільчик Т.* Про легендарних тхорів, видатних печенігів та сімох хохлів [Електронний ресурс] / Т. Стрільчук. – Режим доступу : http://kiyany.obozrevatel.com/news/2006/8/22/21381.htm (22.08.2006). 3. *Круглий* стіл : Міська топоніміка в соціокультурному і мовному вимірах // Матеріали XIV міжнра. наук.-практ. конф. з проблем функціонування й розвитку укр. мови ["Мова, суспільство, журналістика"], (Київ, 18 квітня 2008 р.) / за ред. В. В. Різуна, А. І. Мамалиги. – К. : Видав.-поліграф. центр "Київський університет", 2010. – С. 240–268. 4. *Федоряченко Г.* Топонімія столиці очима її мешканців та гостей (за матеріалами анкетування) / Г. Федоряченко // Матеріали XV (ювілейної) міжнар. наук.-практ. конф. з проблем функціонування й розвитку укр. мови ["Культура мови сучасних мас-медіа в системі соціальних комунікацій"], (Київ, 10 квітня 2009) / за ред. В. В. Різуна, А. І. Мамалиги. – К. : Видав.-поліграф. центр "Київський університет", 2011. – С. 258–262. 5. *Вулиці* Києва / за ред. А. В. Кудрицького. – К. : Укр. енциклопедія, 1995. – 352 с. 6. *Галай О.* Екстралінгвальні чинники еволюції урбанонімії Закарпатської області у XX–XXI ст. [Електронний ресурс] / О. Галай // Наук. вісник Ужгородськ. ун-ту. – Ужгород : Ужогродск. нац. ун-т, 2008. – Серія "Філологія". – Вип. 18. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Filol/2008_18/Movoznavstvo/halay.pdf.
7. *Малес Л. В.* Урбанонімія і державна ідеологія : особливості взаємодії / Л. В. Малес // Вісник Київськ. ун-ту імені Тараса Шевченка. – К. : Видав. центр "Київський університет", 1998. – Серія "Соціологія. Психологія. Педагогіка". – Вип. 6. – С. 21–23. 8. *Суперанская А. В.* Что такое топонимика? / А. В. Суперанская. – М. : Наука, 1985. – 176 с. 9. *Карпенко Ю. А.* О синхронической топонимике / Ю.А. Карпенко // Принципы топонимики. – М. : Наука, 1964. – С. 45–86. 10. *Галай О.* Цит. праця.

© Данильчук Д. В.